

Natalie Grochowicki

Studentka II₃ roku architektury informacji

Koło Naukowe Infologów

Instytut Nauk o Kulturze

Uniwersytet Śląski w Katowicach

e-mail: nataliegroch@op.pl

 <https://orcid.org/0000-0003-0418-3708>

XIII Ogólnopolska Konferencja Studencko-Doktorancka Kół Naukowych „Specjalna, specjalny, specjalne – biblioteka, użytkownik, usługi” (Katowice, 5 grudnia 2019 r.)

5 grudnia 2019 r. na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach odbyła się XIII Ogólnopolska Konferencja Studencko-Doktorancka Kół Naukowych pt. „Specjalna, specjalny, specjalne – biblioteka, użytkownik, usługi”. Tematyka obrad dotyczyła ściśle ze sobą powiązanych zagadnień specjalnych usług bibliotecznych i informacyjnych, z uwzględnieniem ich roli w społeczeństwie. W imieniu organizatorów konferencję otworzył zastępca dyrektora kierunków: architektura informacji, informacja naukowa i bibliotekoznawstwo, informacja w instytucjach e-społeczeństwa, kulturoznawstwo, kultura mediów Karol Makles, witając zgromadzonych prelegentów i gości, którzy przybyli z wielu ośrodków naukowych, m.in. z Wrocławia, Częstochowy, Piekar Śląskich, Gliwic i Katowic.

Z uwagi na liczbę referatów obrady podzielono na 3 sesje. Pierwsza, pod hasłem *Biblioteka specjalna*, była poświęcona bibliotekom, ich zbiorom i sposobom działania. Jako pierwsza wystąpiła Izabela Kochańczyk (Miejska Biblioteka Publiczna w Gliwicach) z referatem pt. *Najważniejszy jest człowiek – nowe usługi i kierunki działalności Miejskiej*

Biblioteki Publicznej w Gliwicach. Prelegentka omówiła Biblioforum, czyli jedną z siedzib Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gliwicach, zwracając uwagę na możliwości technologiczne, różnorodność prowadzonych zajęć i projekty, podczas których wykorzystuje się nowe zasoby Biblioteki (m.in. gry planszowe, interaktywne, roboty itp.). Następnie wystąpiła Hanna Bias (Biblioteka Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, Archiwum Śląskiej Kultury Muzycznej) z prezentacją pt. *Archiwum Śląskiej Kultury Muzycznej – specjalna przestrzeń, specjalne zbiory, specjalny odbiorca Archiwum Śląskiej Kultury Muzycznej przy Bibliotece Głównej*. H. Bias przedstawiła krótką historię Archiwum oraz przechowywane w nim wartościowe zbiory dotyczące śląskiej kultury muzycznej: rękopisy muzyczne, plakaty, pamiątki po znanych kompozytorach. Zwróciła też uwagę na problematykę opracowywania i przechowywania części zbiorów, które mogłyby ulec zniszczeniu, oraz na potrzebę wprowadzenia odpowiednich rozwiązań architektonicznych w pomieszczeniach Archiwum. Alicja Paruzel (Biblioteka Główna, Politechnika Częstochowska) wygłosiła referat pt. „*Specjalne*” *zbiory specjalne bibliotek technicznych na przykładzie Biblioteki Głównej Politechniki Częstochowskiej*. Na wstępie wyjaśniła pojęcie zbiorów specjalnych, przywołała definicje związane z tematem prezentacji, podała liczbę i przykłady kolekcji specjalnych w zbiorach Politechniki Częstochowskiej, m.in. patenty i normy. Opowiedziała również o pracowni mikrofilmowej działającej kiedyś na uczelni. Ostatnie wystąpienie w pierwszej części obrad, pt. *Rola i zadania Głównej Biblioteki Komunikacyjnej (GBK) na tle ogólnej sytuacji bibliotek specjalnych w Polsce*, autorstwa Olgi Kowalczyk (Instytut Filologii Słowiańskiej, Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa, Uniwersytet Wrocławski) i Pauliny Korneluk (Instytut Historii Sztuki, Uniwersytet Wrocławski), dotyczyło genezy i działalności mało znanej i rzadko charakteryzowanej Głównej Biblioteki Komunikacyjnej w Warszawie. Prelegentki omówiły profil omawianej placówki według typów bibliotek specjalnych podawanych w literaturze przedmiotu, opowiedziały o zbiorach książnicy, sposobach udostępniania oraz o funkcjonującym przy niej wydawnictwie.

Specjalny użytkownik to nazwa drugiej części obrad, w której skoncentrowano się na człowieku oraz jego potrzebach informacyjnych. Sesję rozpoczęła Małgorzata Szemiel (Dział Biblioterapeutyczny, Biblioteka Śląska w Katowicach) prezentacją pt. *Wpływ działań terapeutycznych na osoby zagrożone wykluczeniem z dostępu do kultury*. Autorka opisała różne typy aktywności terapeutycznych dla wykluczonych grup społecznych (m.in. więźniów, osób starszych). Scharakteryzowała prowadzone

przez siebie i zespół bibliotekarzy warsztaty i zajęcia z arteterapii i biblioterapii. Opowiedziała o rezultatach zajęć ukierunkowanych na aktywizację, socjalizację, integrację i edukację grup, z wykorzystaniem gier planszowych lub zajęć ceramicznych.

Kolejny referat, pt. „*Mnie to nie dotyczy*” – *edukacja o zrównoważonym rozwoju* Dobrosławy Egner i Małgorzaty Nowak (Młodzieżowy Dom Kultury nr 2 w Piekarach Śląskich), był poświęcony projektowi „Zakładka do dobrego świata”, mającemu na celu edukację dzieci i młodzieży z zakresu problematyki globalnej, obejmującej takie zagadnienia, jak zanieczyszczenia powietrza i oceanów, smog, troska o najbliższe otoczenie. Prelegentki opowiedziały o zabawach i warsztatach prowadzonych w ramach projektu, podały także pomocną literaturę i źródła. Prezentacja Dominiki Panek (Biblioarte) pt. *Specjalne usługi edukacyjne: wykorzystanie literatury wizualnej w kształtowaniu kompetencji uczniów na różnych etapach edukacyjnych* dotyczyła wykorzystania literatury wizualnej w edukacji uczniów. Referentka przedstawiła przykłady tego typu książek, zwracając uwagę na rolę książki wizualnej oraz wpływ elementów wizualnych na rozwój dzieci w różnym wieku. Anna Marcol (Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach) wygłosiła referat pt. *Kursy e-learningowe Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach jako specjalna usługa biblioteczna dla nauczycieli* dotyczący tego, jak w dzisiejszych czasach można korzystać z internetowych sposobów edukacji w realizowaniu zadań edukacyjnych stawianych przed bibliotekami. Przedstawiła ofertę szkoleń e-learningowych przygotowanych przez swą macierzystą placówkę, skupiając się m.in. na doborze tematyki oraz sposobie ich organizowania.

Ostatnią prezentację w tej sesji, pt. *Specjalne zbiory, usługi i użytkownicy w Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej „Bibliotece pod Atlantami” w Wałbrzychu – Oddział Książki Mówionej, współpraca z Oddziałem Psychiatrycznym, gry mobilne* przygotowały Iwona Bany-Kozub, Sława Janiszewska, Beata Kościelna oraz Natalia Różycka (Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna „Biblioteka pod Atlantami” w Wałbrzychu). I. Bany-Kozub w imieniu współauterek scharakteryzowała usługi dla użytkowników specjalnych: osób niewidomych i niedowidzących, realizowane i prowadzone przez Bibliotekę, zaprezentowała przykłady tekstów brajlowskich i narzędzi wykorzystywanych przy ich tworzeniu. Opisała, na czym polegają zajęcia edukacyjne przygotowywane w ramach oferty bibliotecznej dla pacjentów Oddziału Psychiatrycznego Specjalistycznego Szpitala im. dr Alfreda Sokołowskiego w Wałbrzychu.

Trzecia sekcja obrad *Specjalne usługi, specjalna informacja* dotyczyła usług bibliotecznych i informacyjnych. Pierwszą prezentację pt. *Specjalne potrzeby zbiorów, użytkowników i usług w codziennej praktyce edukacyjnej* przedstawiła Joanna Balawender (Zespół Szkół Zawodowych Towarzystwa Salezjańskiego w Oświęcimiu). Referentka podjęła temat potrzeby edukacji dzieci i młodzieży w sposób indywidualny dla wyrównania szans wszystkich uczniów. Referat Nikolety Saluk (studentka I roku Indywidualnych Studiów Międzydziedzinowych, Kolegium Indywidualnych Studiów Międzyobszarowych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Koło Naukowe Infologów, Instytut Nauk o Kulturze, Uniwersytet Śląski w Katowicach) pt. *Literatura jako spotkanie: aktywne czytelnictwo a postrzeganie wielokulturowości w społeczeństwie* dotyczył wyników ankiet przeprowadzonych wśród dzieci w wieku szkolnym. Autorka przedstawiła na przykładach sposoby wykorzystania literatury w edukacji wielokulturowej dzieci. Celem takich zajęć jest rozwinięcie poczucia tolerancji i wiedzy na temat innych kultur, krajów i ludzi, a literatura może być niezwykle pomocnym środkiem edukacyjnym.

Olga Forlicz (studentka II₃ roku architektury informacji, Koło Naukowe Infologów, Instytut Nauk o Kulturze, Uniwersytet Śląski w Katowicach) w prezentacji *Źródła informacji dla kynologów* zwróciła uwagę na zagadnienia związane z definicją kynologa oraz ze źródłami informacji kynologicznej dostępnymi w sieci. Przeanalizowała strony internetowe, przykładowe wortale oraz dostępną na rynku wydawniczym ofertę czasopiśmienniczą w zakresie informacji kynologicznej. Scharakteryzowała dostępne tytuły pod względem treści i ich odbiorcy.

Jako następną wystąpiła Jolanta Kokoszka (studentka III₃ roku informacji w instytucjach e-społeczeństwa, Koło Naukowe Infologów, Instytut Nauk o Kulturze, Uniwersytet Śląski w Katowicach) z referatem pt. *Mem – specjalne medium informacyjne: stan badań polskiego piśmiennictwa w dziedzinie nauk humanistycznych*. Prelegentka podała definicję memu, jego genezę oraz scharakteryzowała rodzaje omawianego pojęcia. Zaprezentowała wyniki badań własnych dotyczących występowania problematyki memów w polskiej literaturze naukowej z dziedziny humanistycznej wydanej w latach 2000–2019. Dokonała szczegółowej analizy poruszanych przez autorów zagadnień.

Magda Pokrywka (studentka II₃ roku architektury informacji, Koło Naukowe Infologów, Instytut Nauk o Kulturze, Uniwersytet Śląski w Katowicach) w referacie pt. *Wykorzystanie psychologii Gestalt w projektowaniu stron internetowych* posłużyła się przykładami w formie ilustracji przedstawiających iluzje wizualne, by pokazać, jak ludzki

mózg rozpoznaje zawarte w nich wzory. Przedstawiła sposoby wykorzystania wiedzy o Gestalt w projektowaniu stron internetowych, tak aby ułatwić użytkownikowi korzystanie z platform. Autor ostatniej prezentacji, pt. *Użytkownicy e-administracji publicznej w województwie śląskim – wyniki badań własnych*, Adam Gajeccki (student I₂ roku informacji naukowej i bibliotekoznawstwa, Koło Naukowe Infologów, Instytut Nauk o Kulturze, Uniwersytet Śląski w Katowicach) przedstawił wyniki sondażu diagnostycznego dotyczącego wykorzystania usług e-administracji, przeprowadzonego wśród studentów i doktorantów z województwa śląskiego. Omówił odpowiedzi na 6 zadanych w ankiecie pytań, obrazując wyniki wykresami.

Po każdej sekcji licznie zgromadzeni uczestnicy konferencji okazali żywe zainteresowanie poruszonymi zagadnieniami, toczyło się wiele dyskusji. Świadczy to o trafnym doborze tematu spotkania, który być może należałoby uczynić hasłem przewodnim jednej z przyszłych konferencji.

Tekst wpłynął do redakcji 16 lutego 2020 r.